

Utbildningsinspektion i Tanumskolan, grundskola F-9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Tanumskolan och besökt skolan den 18 och 19 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Tanumskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Tanumskolan intervjuades rektorn, personal och elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser och förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Tanumskolan	Antal elever
Skolbarnsomsorg	35
Förskoleklass	9
Grundskola	424

Utbildningen i Tanumskolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–9. Skolan är belägen i kommunens centralort Tanumshede. Tanumskolan består av en byggnad i vinkel och är byggd 1951, men till stora delar återuppbyggd efter en brand 1990. Till Tanumskolan kommer elever inför årskurs 7 från Hedeskolan, Lurs skola, Backa skola, Resö friskola och Grebbestadskolan. Elevantalet i årskurserna 1–6 är 96. I årskurserna 7–9 är elevantalet 328, vilket innebär att de äldre eleverna utgör ett dominerande inslag på skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Tanumskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Tanumskolan övergripande är av god kvalitet. Skolan arbetar på ett positivt sätt med värdegrundsfrågorna och utvecklar en trygg miljö. Eleverna utvecklar normer och värden i enlighet med vad läroplanen anger. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Tanumskolan utvecklar kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål. Skolan tillhandahåller läromedel som ger förutsättningar för att kunna genomföra en tidsenlig utbildning. Lokalerna är ändamålsenliga och svarar mot kraven i utbildningen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Den systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling bör utvecklas.
- Eleverna bör göras medvetna om målen för utbildningen.
- Arbetet med att säkra betygens likvärdighet bör utvecklas och skolan bör uppmärksamma skillnaden mellan pojkars och flickors betygsresultat för att finna orsaker och åtgärder om så behövs för att säkra likvärdigheten i utbildningen.
- Elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer bör utvecklas för att de i större omfattning skall bli delaktiga i sitt lärande.
- Skolan bör utreda de nivågrupperade undervisningsgrupperna ur bl.a. ett värdegrunds- och pedagogiskt perspektiv.
- Ämnesövergripande kunskapsområden bör integreras i undervisningen.

- Elever bör undervisas av personal med en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver.
- Skolans kvalitetsredovisning bör förbättras.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2

De yngre eleverna tycker att de lär sig mycket, att alla är snälla mot varandra och de tror inte att någon är rädd för att gå till skolan. De äldre eleverna säger att de trivs på sin skola och uttrycker att bra samhörighet råder eftersom alla känner varandra. Enligt personalen är Tanumskolan en positiv arbetsplats där de flesta eleverna vill ta ansvar och blir upprörda när något händer. Inspektörerna bedömer att eleverna utvecklar normer och värden i enlighet med vad läroplanen anger.

Det mesta av elevernas kunskapsutveckling i årskurserna 1–6 följs upp muntligt, enligt lärarna. Bedömningen av kunskapsutvecklingen är till större delen begränsat till ämnena svenska, engelska och matematik. En del av de yngre elevernas kunskapsutveckling dokumenteras med hjälp av portfolio. Portfolio-pärmarna innehåller vid inspektionstillfället några exempel på elevarbeten, men intervjuade elever har svårt att förklara vad pärmarna skall användas till. Resultatet av Skolverkets nationella prov i årskurs 5 för elever vid Tanumskolan visar att de flesta eleverna når målen att uppnå för årskurs 5. Inspektörerna bedömer att lärarna har en god bild av elevernas kunskapsutveckling, men att den systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling bör utvecklas.

Officiell statistik visar att andelen elever i årskurs 9, vid Tanumskolan som når behörighet till nationellt program på gymnasiet ligger något högre än nivån för riket. År 2004 var 93 procent av eleverna behöriga till nationellt program. För riket som helhet var motsvarande siffra 90 procent. År 2004 var 89 procent av flickorna och 98 procent av pojkarna vid Tanumskolan behöriga till nationellt program, vilket visar en omvänd bild i jämförelse med riket. Skolan har, enligt rektorn, inte uppmärksammat skillnaden i resultat mellan könen. Enligt inspektörerna bör skolan uppmärksamma skillnaden mellan pojkars och flickors betygsresultat för att finna orsaker och åtgärder om så behövs för att säkra likvärdigheten i utbildningen.

Eleverna uppnådde år 2004 ett genomsnittligt meritvärde¹ om 200. I Skolverkets analysverktyg, SALSA, görs en modellberäkning av meritvärdet där hänsyn tas bland annat till föräldrarnas utbildning och andelen elever med utländsk

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

bakgrund. Det modellberäknade meritvärdet var 198 för Tanumskolan, alltså något lägre än det reella meritvärdet. Meritvärdet för hela riket var 207. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Tanumskolan utvecklar kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling är tydlig och betonar vikten av att arbeta förebyggande. Handlingsprogrammet revideras varje år tillsammans med kamratstödjare och elevråd. I personalrummet finns en pärm där personalen dokumenterar konflikter som uppstår i korridorer eller under lektionstid. På skolan finns två grupper med kamratstödjare en för elever i årskurserna 3–6 och en för årskurserna 7–9. Det har, enligt personalen, hög status att vara kamratstödjare. Kamratstödjarna träffas regelbundet tillsammans med representanter från vuxengruppen där man arbetar för att öka trivselen. De två senaste åren har, i samband med läsårsavslutningen, stipendier delats ut till två elever ur årskurs 9 som bedömts vara goda kamratstödjare på skolan. Inspektörerna bedömer att Tanumskolan arbetar förebyggande för att skapa trygghet och trivsel på skolan.

Organisering och arbetssätt i undervisningen

Enligt intentionerna i 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) skall elevernas möjlighet till inflytande utvecklas så att eleverna i högre grad, och efter ålder och mognad, får inflytande över sitt lärande. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar.

Lärarna, för de yngre eleverna, säger att de till stor del styr undervisningen. Både lärare och elever ger exempel på när eleverna påverkat utbildningen. I första hand kan de dock påverka vid vilken tidpunkt uppgifter skall göras. Mer sällan kan de påverka vilka uppgifter som skall göras, hur de skall göras eller på vilket sätt de skall redovisas. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer är ett område som bör utvecklas.

Eleverna i årskurserna 7–9, säger att många lärare har planeringar som gjorts upp utan att eleverna haft möjlighet att påverka. I några fall kan eleverna ha synpunkter på planeringen då den presenteras för dem men för det mesta är den fastslagen av läraren. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande kan utvecklas till att de i större omfattning blir delaktiga i sitt lärande.

Elever i årskurserna 7–9 arbetar i perioder av sju veckor under läsåret. Varje elev får ett personligt schema inför en ny period. Eleverna väljer att läsa svenska, matematik, engelska, samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen i så kallad A-kurs eller B-kurs. Eleverna väljer mellan två svårighetsgrader, där B-kurs innebär en större kurs i snabbare takt. Eleverna säger sig dock ha möjlighet att uppnå samtliga betygssteg oavsett vilken kurs de valt. Enligt rektorn har eleverna möjlighet att alternera mellan A- respektive B-kurs, men säger att det kan vara svårt och är ovanligt. Eleverna säger att det är mycket svårt och ovanligt att någon byter från A-kurs till B-kurs, eftersom det är svårt att inhämta de kunskaper som de inte förvärvat när de valt A-kurs. Lärarna tycker det är bra med A- respektive B-kurser men vid diskussioner med inspektörerna framkommer att lärare på skolan funderar över om detta system kan medföra en sänkning av elevernas nivåer i A-kurserna, eftersom eleverna där saknar duktiga förebilder i sina grupper. En del lärare och elever säger sig uppleva en viss stress med sjuveckorsperioderna. Det kan ibland vara svårt att hinna med den planerade kursen under perioden. Slöjd samt hem- och konsumentkunskap är exempel på sådana ämnen.

Med anledning av den nivågruppering som beskrivits ovan vill inspektörerna påpeka följande. Grundskolan har utvecklats mot en alltmer sammanhållen utbildning där integrering av elever starkt förordas till skillnad från segregering och där bestämmelser som tillåtit olika former av nivågruppering av elever tagits bort. 1994 togs t.ex. alternativkurserna i engelska och matematik bort. Skollagen föreskriver också att eleverna i grundskolan skall ha en gemensam studiegång. Det är inspektörernas bedömning att skolan bör utreda de nivågrupperade undervisningsgrupperna ur bl.a. ett värdegrunds- och pedagogiskt perspektiv.

Enligt Lpo 94 har rektorn bland annat ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet och att ämnesövergripande kunskapsområden integreras i undervisningen i olika ämnen. Ämnesintegration eller tematiska studier förekommer enligt intervjuade lärare inte i årskurserna 7–9. Inspektörerna bedömer att ämnesövergripande kunskapsområden bör integreras i undervisningen.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I samband med intervjuer och verksamhetsbesök framkommer skillnader i elevernas kunskaper om kursplanernas mål. För att kunna nå goda kunskapsresultat är en viktig förutsättning att som elev känna till målen för skolans verksamhet. Om eleverna inte har kunskap om kursplanernas mål vet de inte heller vad de kan ha inflytande över eller om de blir rättvist bedömda.

Betygen upplevs inte alltid som rättvisa av eleverna. De har uppfattningen att de ska arbeta mera och göra fler uppgifter för att nå de högre betygsnivåerna. Lärarna säger att betygssättningen stämmer bra överens med resultaten från de nationella proven. I vissa ämnen förekommer gemensamt prov för samtliga elever i årskursen för att få en bild av vilken nivå de olika grupperna befinner sig på. Interna betygsdiskussioner förekommer på skolan, enligt lärarna, och ett visst utbyte sker även med Hamburgsundskolan. Inspektörerna bedömer dock att arbetet med att säkra betygens likvärdighet bör utvecklas.

Åtgärdsprogram upprättas för elever som riskerar att inte uppnå målen för betyget godkänt i något ämne. "Mimers brunn" erbjuder individuellt anpassad planering och undervisning med inriktning mot svenska, engelska och matematik för elever i årskurserna 7–9 som har läs- och skrivsvårigheter eller på annat sätt har svårt att tillgodogöra sig den ordinarie undervisningen. På "Mimers brunn" arbetar fyra anställda motsvarande 3,5 tjänst, varav 1 lärare och 3 assistenter utan pedagogisk utbildning. Inspektörerna konstaterar att de elever som har behov av särskilt stöd undervisas av personal utan speciallärar- eller specialpedagogutbildning eller annan pedagogisk utbildning. Inspektörerna vill i sammanhanget framhålla vikten av att elever i behov av särskilt stöd undervisas av personal med en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete.

Tanumskolan har en skriftlig kvalitetsredovisning. Inspektörerna uppfattar Tanumskolans kvalitetsredovisning som otydlig. Det är svårt att se i vilken mån de nationella målen har uppnåtts. Personalen säger att de är delaktiga i skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning bör förbättras.

Skolledning och intern kommunikation.

Tanumskolans rektor har arbetat som rektor i 10 år på skolan och har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Varje måndagsmorgon träffas skolans ledningsgrupp, som består av rektorn, en biträdande rektor med 30 procents tjänst och skolans arbetslagsledare.

Lärarna säger, vid samtal med inspektörerna, att det är de som driver den pedagogiska utvecklingen på skolan och att det sker i en dialog mellan rektorn och personalen.

En gång varje månad är all personal, från förskoleklassen och årskurserna 1–9, samlad för gemensam information och diskussioner.

I Tanums kommun genomförs en föräldraenkät på alla skolor. Resultatet för Tanumskolans del var, enligt rektorn, inte bra. Endast 37 procent av föräldrarna besvarade enkäten.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl. a. skollagen.

Vid Tanumsskolan har personalen, enligt rektorn, utbildning för den undervisning de skall bedriva. Skolan har under innevarande läsår totalt 49 lärare anställda. Av dessa saknar 5 adekvat lärarutbildning. Skolan har ingen utbildad speciallärare eller specialpedagog. De tre elevassistenter som arbetar med barn i behov av särskilt stöd saknar pedagogisk utbildning. År 2005 är lärartätheten

vid Tanumskolan 7,7 lärare på 100 elever för årskurserna 1–6 och 8,7 lärare på 100 elever för årskurserna 7–9, enligt rektorn.

Inspektörerna bedömer att skolan tillhandahåller läromedel som ger förutsättningar för att kunna genomföra en tidsenlig utbildning.

Lokalerna är välutrustade och det finns särskilda salar för de naturorienterande ämnena, bild, slöjd m.m. Inspektörerna bedömer lokalerna som ändamålsenliga och att de svarar mot kraven i utbildningen. Skolans omgivning utgör en viktig resurs i den pedagogiska verksamheten.

Datum

Ort

2006-02-28

Göteborg

Ulla-Britt Norin

Eva Wallentin